www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Content Analysis of Junior High School Textbooks Based on Attention to Components of Moral Development

Azar abbaszadeh[1], Shahram Ranjdoust [2*], Mohammad Azimi [3]

1. Curriculum Planning Department, Marand Branch, Islamic Azad University, Marand, Iran
2. Curriculum Planning Department, Marand Branch, Islamic Azad University, Marand, Iran
3. Department of Educational Sciences, Farhangian University, P.O. BOX 14665-889, Tehran, Iran.

** Coresponding Author: Shahram Ranjdoust, Curriculum Planning Department, Marand Branch, Islamic Azad University, Marand, Iran. Email: ghaderi68@yahoo.com*

Article Info

Keywords: *content analysis, moral development, Components of Moral development, Textbooks, junior secondary program.*

Abstract

Introduction: paying attention to moral development components in junior high school textbooks, that the students at this age are at a critical stage, is very important. So the aim of this study was to Content analysis of junior high school textbooks based on attention to components of moral development.

Methods: In this study, "Shannon Entropy" content analysis method is used which, using a new vision, discusses data processing in the content analysis both quantitatively and qualitatively. Texts, questions, and practices were regarded as the unit of analysis. The content of junior high school textbooks was examined based on 7 main components and 14 sub-components of moral development, in 1398 year.

Findings: The results of the analysis showed that the internal Self-improvement and self-purification component with (90) cases have been the most frequency, and the self-sufficiency component with (0) cases has been least frequency. Also, the highest importance coefficient was related to internal Self-improvement and self-purification component (0.121), and the least importance coefficient was related to self-sufficiency component.(۰.۰۰۰۰۶)

Conclusion: Findings from frequency of components showed that components of moral development in the junior secondary school textbooks, do not have a normal distribution, so that very little attention is paid to moral development components. Therefore, it is necessary to pay more attention to the components of moral development in compiling the junior high school textbooks.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۶، شماره ۶، ۱۴۰۲
صفحات: ۶۲۳-۶۱۴

تحلیل محتوای کتاب‌های دوره اول متوسطه از نظر توجه به مؤلفه‌های رشد اخلاقی

آذر عباس زاده[۱]، شهرام رنجدوست[۲*]، محمد عظیمی[۳]

۱ .گروه برنامه ریزی درسی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران
۲. گروه برنامه ریزی درسی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران
۳. اگروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵ تهران، ایران

* نویسنده مسوول: شهرام رنجدوست ، گروه برنامه ریزی درسی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران. ایمیل: dr.ranjdoust@gmail.com

چکیده

مقدمه: پرداختن به مقوله رشد اخلاقی در کتب درسی دوره اول متوسطه، که دانش آموزان این دوره تحصیلی، به لحاظ سنی در مرحله حساسی قرار دارند، از اهمیت بسیاری برخوردار است. لذا پژوهش حاضر با هدف تحلیل محتوای کتاب‌های دوره اول متوسطه از نظر توجه به مؤلفه‌های رشد اخلاقی، انجام شده است.

روش‌ها: در پژوهش حاضر از روش تحلیل محتوای« آنتروپی شانون» که پردازش داده‌ها را در بحث تحلیل محتوا، با نگاه جدید و به صورت کمی و کیفی مطرح می‌کند، استفاده شده است. واحد تحلیل، متن، پرسش‌ها و تمرین‌ها بوده و محتوای کتابهای درسی دوره اول متوسطه، بر اساس ۷ مؤلفه اصلی و ۱۴ مؤلفه فرعی رشد اخلاقی، در سال ۱۳۹۸ مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج تحلیل نشان داد که، مؤلفه خودسازی درونی و تهذیب نفس با ۹۰ مورد، بیشترین فراوانی و مؤلفه خودپیروی با ۰ مورد، کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. و همچنین بیشترین ضریب اهمیت، مربوط به مؤلفه خودسازی درونی و تهذیب نفس(۰.۱۲۱) و کمترین مقدار ضریب اهمیت مربوط به مؤلفه خودپیروی (۰.۰۰۰۰۶) بوده است.

نتیجه گیری: یافته‌های حاصل از فراوانی مؤلفه ها نشان داده است که مؤلفه های رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه از توزیع نرمال برخوردار نیست؛ به طوری که متأسفانه در حد خیلی کم به مؤلفه های رشد اخلاقی، پرداخته شده است. لذا لازم است در تدوین کتاب‌های درسی دوره اول متوسطه به مؤلفه های رشد اخلاقی بیشتر توجه شود.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، رشد اخلاقی، مؤلفه های رشد اخلاقی، کتاب های درسی، دوره اول متوسطه

مقدمه

اخلاق، جمع کلمه خُلق است. خُلق عبارت است از صفت و ویژگی درونی که در هر انسانی وجود دارد و منشأ رفتار و عمل هر انسان است. به طور کلی، اخلاق مجموعه ویژگی‌های روحی و باطنی انسان است[۱]. می توان گفت اخلاق، جزء اصولی است که عقل، عاطفه و رفتار انسان ها را در برمی‌گیرد[۲]. لذا یکی از اهداف عالی رسالت پیامبران خدا و دغدغه های اصلی فیلسوفان، عارفان و مربیان، توجه به بعد رشد اخلاقی است[۳]. به عبارت دیگر، اخلاق، یکی از اصولی است که در جوامع اسلامی، بسیار مورد توجه است؛ چرا که پرورش شخصیتی آراسته به فضائل اخلاقی، نه تنها برای سعادت اخروی انسان ضروری است، بلکه زندگی دنیوی او را نیز بهبود می‌بخشد[۴]. در سند تحول بنیادین نیز، بر تربیت انسان برای داشتن زندگی پاک و پسندیده(حیات طیبه) و رسیدن به اهداف غایی(رستگاری ابدی) تأکید بسیاری شده است که آن هم در سایه آموزش مباحث دینی و اخلاقی به دانش آموزان میسر است[۵]. همچنین آموزش مفاهیم اخلاقی می‌تواند سبب رشد اخلاقی شود و امکان دستیابی به راه حل مناسب در هنگام بروز مشکلات اخلاقی را میسر سازد[۶].

با این وجود، امروزه یکی از دغدغه های اصلی در نظام آموزشی، چگونگی تربیت و رشد اخلاقی است؛ به عبارت دیگر، یکی از مهم‌ترین مسائلی که تعلیم و تربیت معاصر با آن رو به رو است، مسئله تربیت و رشد اخلاقی است[۳]. چرا که در عصر حاضر، انسان‌ها دچار بحران هویت، معنویت و اخلاق شده‌اند؛ از این رو، نیاز انسان به تزکیه و پرورش، به مراتب بیش از نیاز او به تعلیم و آموزش است[۷]. همچنین امروزه، اخلاق و مفاهیم اخلاقی مورد بی توجهی قرار گرفته است؛ به همین دلیل رفتارهای غیر اخلاقی نیز بسیار گسترش پیدا کرده است. همینطور، بی‌توجهی به ارزش‌های اخلاقی در تربیت نسل جدید نیز به چشم می‌خورد؛ یکی از دلایل مهم این مشکلات، نپرداختن متفکران و اندیشمندان تعلیم و تربیت به مسائل ارزشی و اخلاقی است[۸]. علاوه بر این، در دهه‌های اخیر با وجود تلاش‌های فراوان نظام‌های تربیتی در سراسر جهان و توسعه مباحث اخلاقی، انحرافات اخلاقی گوناگون بین نوجوانان و جوانان رو به افزایش است. رفتار نسل جوان، نشان می‌دهد که نظام آموزشی با مشکلات فراوان در این زمینه روبه‌رو است[۴].

همچنین عدم آشنایی با اصول اخلاقی و پایبند نبودن به آن، می‌تواند روابط اجتماعی افراد را دچار اختلال کرده و نظم اجتماعی را برهم زند. بیشتر برخوردهایی که در مدارس بین دانش‌آموزان و نیز دانش‌آموزان با معلمان پیش می‌آید ناشی از این است که ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی آن‌چنان که باید در وجود دانش‌آموزان نهادینه نشده است[۹]. رفتارها و تفکرات غیر اخلاقی مانند تعصب، اشتباهات و واکنش‌های احساسی می‌تواند تصمیم‌گیری‌های اخلاقی را تضعیف نماید[۱۰].

علاوه بر این، تجربیات موجود نشانگر آن است که مسئله آموزش اخلاق در کشور ما، از وضعیت مطلوب برخوردار نیست و گاه با تأثیرات معکوس نیز همراه بوده است[۱۱]. همچنین، در جامعه ما برای انتقال ارزش‌ها و هنجارهای اخلاقی برنامه‌ای روشن و نظام مند طراحی نشده است و متولیان امر، به آموزش کلامی در تدریس مفاهیم اخلاقی روی آورده‌اند و این شیوه‌ی ساده، رایج‌ترین روش در انتقال ارزش‌هاست[۱۲]. ریشه این مسائل را باید در ناکارآمدی برنامه‌های درسی جستجو کرد[۴].

لازم به ذکر است، مباحث مربوط به اخلاق، با حوزه علوم انسانی و علوم اجتماعی ارتباط دارد[۱۳]. همچنین، بین علوم دینی و اخلاق هم ارتباط بسیاری وجود دارد[۱۴]. روندهای موجود، موجب شده است که علوم روان‌شناسی و جامعه‌شناسی نسبت به تحصیل علم اخلاق و درج آن در کتاب‌های علمی و مجله‌های پژوهشی سوق پیدا کنند[۱۳].

با این حال، کودکان و نوجوانان، زمانی هدف‌های مربوط به اخلاق و رشد اخلاقی را درک می‌کنند که این مفاهیم در محتوای کتب درسی آنها گنجانده شده باشد و دانش آموزان برای یادگیری آن مفاهیم با یکدیگر ارتباط دوسویه برقرار کرده باشند. به طوری که یادگیری، با زندگی فعلی و آینده آن‌ها ارتباط دارد و آن‌ها می‌توانند آموخته‌های خود را در تصمیم‌گیری مربوط به زندگی خود به کار گیرند[۱۵]. اخلاق می‌تواند منجر به بروز تعاملات مختلف از جمله تعامل فردی، عاطفی و تعامل مثبت بین افراد شود؛ رشد اخلاقی نیز باعث افزایش کیفیت روابط جمعی افراد می‌شود[۱۶]. امروزه، تعاملات دانش آموزان با همسالان‌شان، اهمیت توجه به کیفیت رشد اخلاقی را بالا برده است به طوری که ارتباطات اجتماعی در آنان فرصت‌های زیادی برای یادگیری، همکاری، احترام، وفاداری و رفتار صمیمانه با هم را فراهم می‌کند[۱۷].

علاوه بر این، هر نظام تربیتی، در تلاش است تا اصول، روش‌ها و کارکردهای خودش را از حالت یکنواخت خارج نماید و بتواند خواسته‌هایش را متناسب با شرایط حاکم در جامعه، تغییر دهد. اگر یک نظام تربیتی بدون توجه به شرایط کنونی، و نیازهای روز جهان و کشور خود بخواهد از اصول و شیوه‌های معینی به نحو ثابت برای همه زمان‌ها و مکان‌ها استفاده کند، محکوم به نابودی خواهد بود[۱۸]. بنابراین امروزه، توجه به اخلاق و مؤلفه های آن در کتاب‌های درسی اهمیت بسیاری پیدا می‌کند.

لذا در برنامه درسی رشد اخلاقی می توان مؤلفه‌های اصلی و فرعی مربوط به اخلاق و رشد اخلاقی را تبیین نمود. طی مطالعات و بررسی های صورت گرفته می توان گفت، رشد اخلاقی دارای ۷ مؤلفه اصلی و ۱۴ مؤلفه فرعی است. به طوری که مؤلفه‌ی اصلی" بازشناسی امور خوب از بد و کشاندن به سوی ارزش‌ها" شامل سه مؤلفه‌ی فرعی" انتخاب و تصمیم‌گیری"،" بایدها و نبایدها و کشاندن به سوی

ارزش‌ها" و" بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست" است، مؤلفه‌ی" استدلال گرایی و قضاوت درست"، شامل سه مؤلفه فرعی" رسیدن به بینش"،" ایجاد درک درست" و" استدلال گرایی و تفکر انتقادی" است. مؤلفه" شکوفایی قابلیت‌ها" شامل یک مؤلفه فرعی" تعالی وجود" است؛ مؤلفه" اصول عام و فراگیر" شامل یک مقوله‌ی فرعی" اصول اخلاق قراردادی" است؛ مؤلفه" خودسازی و خودباوری" شامل چهار مؤلفه فرعی" شهودگرایی"،" خودسازی درونی و تهذیب نفس"، "خودپیروی" و" خودباوری" است.؛ مؤلفه" حکمت عملی" شامل یک مؤلفه فرعی" رفتارهای انسانی" است؛ و مؤلفه" قانون مداری" شامل یک مؤلفه‌ی" توجه به قوانین و مقررات" است[۱۹].

علاوه بر این، تحقیقات انجام شده، نشان داده‌اند که وضع موجود برنامه درسی تربیت اخلاق در دوره ابتدایی آشفته است[۲۰]. همچنین معلمان در اداره‌ی کلاس، از استقلال کمتری برخوردارند و مجبور به استفاده از کتاب‌های وزارت آموزش و پرورش هستند. بنابراین باید آموزش اخلاق، از الگوی متمرکز و محدود، به الگوی غیرمتمرکز در حوزه برنامه درسی ارتقا یابد[۲۱]. در کتاب های مطالعات اجتماعی، فارسی و هدیه های آسمان، توجه کمی به مؤلفه اخلاق اقتصادی شده است[۳]. همچنین آموزش قصه های قرآنی موجب بهبود رشد اخلاقی در تمام مؤلفه‌های آن در دانش آموزان می شود بنابراین کاربرد قصه گویی با موضوع قصه های قرآنی به عنوان الگویی مؤثر برای رشد اخلاقی دانش آموزان محسوب می شود.[۲۲]. لذا ارائه مفاهیم اخلاقی در محتوا و متن کتب درسی، می تواند مفاهیم و پیام‌های اخلاقی را به خوبی به دانش آموزان انتقال دهد.

بر همین اساس، بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که با وجود تلاش‌های فراوان نظام‌های تربیتی در سراسر جهان برای توسعه مباحث اخلاقی، انحرافات اخلاقی بین نوجوانان و جوانان رو به افزایش است و تربیت و رشد اخلاقی دانش‌آموزان، با دشواری‌ها و بن‌بست‌های بسیاری روبه‌رو است. همچنین ارزش‌های اخلاقی، آن طور که باید در وجود دانش‌آموزان نهادینه نشده است و مسئله آموزش اخلاق از وضعیت مطلوب برخوردار نیست و حتی گاهی آموزش مسائل اخلاقی با تأثیرات معکوس نیز همراه گردیده است؛ در این میان عدم رعایت اصول اخلاقی و پایبند نبودن به آن، روابط اجتماعی افراد را مختل کرده و نظم اجتماعی را به هم می‌زند. ریشه تمام این مسائل و مشکلات را باید در ناکارآمدی برنامه‌های درسی جستجو کرد. لذا عدم توجه به اصول و مفاهیم اخلاقی در کتاب‌های درسی، موجب عدم آگاهی دانش‌آموزان از مفاهیم اخلاقی، ایجاد اختلال در روابط اجتماعی و بروز انحرافات رفتاری و اخلاقی می‌شود و نمی‌توان آنان را برای قبول مسئولیت‌های اجتماعی در آینده آماده ساخت. لذا، درصورت توجه به مؤلفه‌های رشد اخلاقی در کتاب‌های درسی، دانش‌آموزان می‌توانند به خوبی با مفاهیم اخلاقی آشنا شوند و از انحرافات اخلاقی در امان بمانند. همچنین آموزش این مفاهیم، در شکل‌گیری هویت دانش‌آموزان، اهمیت بسیاری خواهد داشت. از طرفی نظام آموزشی مکلف است متناسب با شرایط و دگرگونی‌های محیطی و نیازهای جهان حاضر، اصول و کارکردهای خود را مورد بازبینی و تغییر قرار دهد. لذا براساس هدف های سند تحول بنیادین، محتوای کتاب های درسی باید دانش آموزان را به سوی حیات طیبه سوق دهد؛ و این دغدغه که کتاب های درسی تا چه اندازه توانسته اند مؤلفه‌های رشد اخلاقی را در بر داشته باشند، مسئله ای است که ذهن محقق را به خود مشغول ساخته است. به همین منظور، پژوهشگر با استفاده از روش تحلیل محتوا به این سؤال پاسخ می دهد که کتاب‌های درسی دوره اول متوسطه تا چه میزان به مؤلفه های رشد اخلاقی توجه نموده اند؟ بنابراین هدف این پژوهش، تحلیل محتوای کتاب های درسی پیام های آسمان، مطالعات اجتماعی، فارسی و فرهنگ و هنر دوره اول متوسطه از نظر میزان توجه به مؤلفه های رشد اخلاقی است.

روش‌ها

روش این پژوهش توصیفی از نوع تحلیل محتوا است. برای تحلیل محتوا سه مرحله زیر طی شد. الف)مرحله قبل از تحلیل(سازماندهی محتوای مورد بررسی)، ب) بررسی مواد و پیام‌ها، ج)پردازش نتایج. که کانون توجه این پژوهش، بیشتر، بر پردازش نتایج است. امروزه برای تحلیل محتوا روش های بسیاری ارائه شده است که در این پژوهش تلاش شده است تا نتایج با روش جدیدی که برگرفته از نظریه سیستم ها است پردازش شوند. این روش، آنتروپی شاون نام دارد و بر اساس این روش، محتوای کتاب‌های درسی دوره اول متوسطه با توجه به ۷ مؤلفه اصلی و ۱۴ مؤلفه فرعی رشد اخلاقی، که به صورت محقق ساخته تبیین شده بود، مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه آماری این پژوهش، تمام کتاب‌های درسی دوره اول متوسطه بوده است و کتاب‌های هدیه های آسمان، مطالعات اجتماعی، فارسی و فرهنگ و هنر، به عنوان نمونه آماری، انتخاب و مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته است. در این پژوهش تمامی صفحات، متن، جمله ها، تمرین و پرسش‌های کتاب های مذکور مورد تحلیل قرار گرفت.

جدول ۱: کتاب های مورد بررسی در فرایند تحلیل محتوا

پایه تحصیلی	نام کتاب	تعداد صفحه	واحد تحلیل محتوا
پایه هفتم متوسطه	پیام های آسمان هفتم	۱۵۶ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	مطالعات اجتماعی هفتم	۱۵۴ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	فارسی هفتم	۱۶۵ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	فرهنگ و هنر هفتم	۱۲۲ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش

پایه هشتم متوسطه	پیام های آسمان هشتم	۱۲۷ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	مطالعات اجتماعی هشتم	۱۷۱ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	فارسی هشتم	۱۲۴ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	فرهنگ و هنر هشتم	۱۲۷ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
پایه نهم متوسطه	پیام های آسمان نهم	۱۴۱ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	مطالعات اجتماعی نهم	۱۶۸ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	فارسی نهم	۱۴۶ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش
	فرهنگ و هنر نهم	۱۷۵ صفحه	کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش

مؤلفه های مورد بررسی در این پژوهش، شامل ۷ مؤلفه اصلی، بازشناسی امور خوب از بد و کشاندن به سوی ارزش‌ها، استدلال گرایی و قضاوت درست، شکوفایی قابلیت‌ها، اصول عام و فراگیر، خودسازی و خودباوری، حکمت عملی و قانون مداری، است، هر کدام از مؤلفه ها دارای مصادیق مربوط به خود است[۱۹]، که در جدول ۲، ملاحظه می‌گردد.

جدول ۲: فهرست مؤلفه ها و مصادق آن ها

مؤلفه‌های اصلی	گویه ها
بازشناسی امور خوب از بد و کشاندن به سوی ارزش‌ها	انتخاب و تصمیم گیری
	بایدها و نبایدها و کشاندن به سوی ارزش‌ها
	بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست
استدلال گرایی و قضاوت درست	رسیدن به بینش
	ایجاد درک درست
	استدلال گرایی و تفکر انتقادی
شکوفایی قابلیت‌ها	تعالی وجود
اصول عام و فراگیر	اصول اخلاق قراردادی
خودسازی و خودباوری	خودپیروی
	خودباوری
	شهودگرایی
	خودسازی درونی و تهذیب نفس
حکمت عملی	رفتارهای انسانی
قانون مداری	توجه به مقررات و قوانین

واحد تحلیل محتوا در این پژوهش، کلمه، جمله، عبارت، فعالیت و پرسش بوده است مجموعه فراوانی‌های به دست آمده در متن کتاب‌های دوره اول متوسطه مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس مرحله اول روش آنتروپی شانون به صورت داده‌های بهنجار شده در آمدند و در جدول نمایش داده شدند، سپس بر اساس مرحله دوم روش آنتروپی‌شانون، مقدار عدم اطمینان داده‌های حاصل از جدول‌ها، محاسبه شدند و بعد بر اساس مرحله سوم روش آنتروپی‌شانون، ضریب اهمیت اطلاعات به دست آمدند و بدین ترتیب مشخص گردید که به طور کلی بیشترین میزان توجه و اهمیت به کدام مؤلفه تعلق داشته است.

نتایج

با مطالعه و تحلیل محتوای کتاب‌های دوره اول متوسطه با شیوه تجزیه و تحلیل کیفی نسبت به تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام گردیده است. تعداد فراوانی و ضریب اهمیت مؤلفه‌های اصلی و مؤلفه‌های فرعی رشد اخلاقی در جدول‌های زیر ارائه شده است. جدول شماره ۳، نشان می‌دهد که در بررسی مؤلفه‌های فرعی رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه اعم از پیام‌های آسمان، مطالعات اجتماعی، فارسی و فرهنگ و هنر پایه‌های هفتم، هشتم و نهم، مؤلفه خودسازی درونی و تهذیب نفس با ۹۰ مورد، بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است و کمترین مقدار فراوانی مربوط به مؤلفه خودپیروی با ۰ مورد است. و از مجموع ۲۹۶ فراوانی مؤلفه‌های فرعی رشد اخلاقی در کتاب‌های هفتم، هشتم و نهم، ۳ مورد به مؤلفه انتخاب و تصمیم گیری، ۶۱ مورد به مؤلفه بایدها و نبایدها و کشاندن به سوی ارزش‌ها، ۲۹ مورد به بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست، ۲۶ مورد به مؤلفه رسیدن به بینش، ۱ مورد به مؤلفه ایجاد درک درست، ۱۸ مورد به استدلال گرایی و تفکر انتقادی، ۸ مورد به

تعالی وجود، ۱۸ مورد به اصول اخلاق قراردادی، ۰ مورد به خودپیروی، ۳ مورد به خودباوری، ۳ مورد به شهودگرایی، ۹۰ مورد به خودسازی درونی و تهذیب نفس، ۲۰ مورد به رفتارهای انسانی و ۱۸ مورد به توجه به قوانین و مقررات اشاره داشته است.

جدول ۳: جدول توزیع فراوانی مؤلفه‌های اصلی و مؤلفه‌های فرعی رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه

مؤلفه‌های اصلی	مؤلفه‌های فرعی	پیام‌های آسمان	مطالعات اجتماعی	فارسی	فرهنگ و هنر	جمع	جمع کل
بازشناسی امور خوب از بد و کشاندن به سوی ارزش‌ها	انتخاب و تصمیم گیری	۳	۰	۰	۰	۳	۹۳
	بایدها و نبایدها و کشاندن به سوی ارزش‌ها	۲۶	۶	۲۶	۳	۶۱	
	بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست	۲۱	۳	۵	۰	۲۹	
استدلال گرایی و قضاوت درست	رسیدن به بینش	۲۴	۱	۱	۰	۲۶	۴۵
	ایجاد درک درست	۱	۰	۰	۰	۱	
	استدلال گرایی و تفکر انتقادی	۱	۱۲	۴	۱	۱۸	
شکوفایی قابلیت‌ها	تعالی وجود	۱	۵	۲	۰	۸	۸
اصول عام و فراگیر	اصول اخلاق قراردادی	۵	۱۰	۱	۲	۱۸	۱۸
خودسازی و خودباوری	خودپیروی	۰	۰	۰	۰	۰	۹۶
	خودباوری	۰	۰	۲	۱	۳	
	شهودگرایی	۱	۱	۰	۱	۳	
	خودسازی درونی و تهذیب نفس	۳۷	۲۲	۳۰	۱	۹۰	
حکمت عملی	رفتارهای انسانی	۸	۱۰	۲	۰	۲۰	۲۰
قانون مداری	توجه به قوانین و مقررات	۲	۱۶	۰	۰	۱۸	۱۸
جمع		۱۲۹	۸۶	۷۳	۸	۲۹۶	۲۹۶

جدول ۴: داده‌های بهنجار شده جدول ۳، مؤلفه‌های اصلی و مؤلفه‌های فرعی رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه

مؤلفه‌های اصلی	مؤلفه‌های فرعی	پیام‌های آسمان	مطالعات اجتماعی	فارسی	فرهنگ و هنر	جمع
بازشناسی امور خوب از بد و کشاندن به سوی ارزش‌ها	انتخاب و تصمیم گیری	۰.۹۹۹	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۳۲
	بایدها و نبایدها و کشاندن به سوی ارزش‌ها	۰.۴۲۵	۰.۰۹۸	۰.۴۲۴	۰.۰۴۸	۰.۶۵۵
	بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست	۰.۷۲۴	۰.۱۰۳	۰.۱۷۲	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۳۱۲
استدلال گرایی و قضاوت درست	رسیدن به بینش	۰.۹۲۳	۰.۰۳۸	۰.۰۳۸	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۵۷۷
	ایجاد درک درست	۰.۹۹۹	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۲۲
	استدلال گرایی و تفکر انتقادی	۰.۰۵۵	۰.۶۶۶	۰.۲۲۱	۰.۰۵۵	۰.۴
شکوفایی قابلیت‌ها	تعالی وجود	۰.۱۲۵	۰.۶۲۵	۰.۲۵۰	۰.۰۰۰۰۰۱	۱
اصول عام و فراگیر	اصول اخلاق قراردادی	۰.۲۷۷	۰.۵۵۵	۰.۰۵۵	۰.۱۱۰	۱
خودسازی و خودباوری	خودپیروی	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱
	خودباوری	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۶۶۶	۰.۳۳۳	۰.۰۳۱
	شهودگرایی	۰.۳۳۳	۰.۳۳۳	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۳۳۳	۰.۰۳۱
	خودسازی درونی و تهذیب نفس	۰.۴۱۰	۰.۲۴۳	۰.۳۳۲	۰.۰۱۱	۰.۹۳۷

حکمت عملی	رفتارهای انسانی	۰.۴۰۰	۰.۵۰۰	۰.۱۰۰	۰.۰۰۰۰۰۱	۱
قانون مداری	توجه به قوانین و مقررات	۰.۱۱۱	۰.۸۸۸	۰.۰۰۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰۰۱	۱
جمع		۰.۴۳۵	۰.۲۹۰	۰.۲۴۶	۰.۰۲۶	

با توجه به جدول شماره ۵، بیشترین مقدار عدم اطمینان در بین مؤلفه‌های فرعی رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه، مربوط به مؤلفه خودسازی درونی و تهذیب نفس با مقدار ۰.۸۰۹ و کمترین مقدار عدم اطمینان مربوط به مؤلفه خودپیروی با مقدار ۰.۰۰۰۰۳۹۷ است. به همین ترتیب مقدار عدم اطمینان مؤلفه انتخاب و تصمیم‌گیری ۰.۰۰۰۷۴۱ ؛ بایدها و نبایدها و کشاندن به سوی ارزش‌ها با مقدار ۰.۷۹۱، بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست با مقدار ۰.۵۵۵؛ رسیدن به بینش با مقدار ۰.۲۳۱؛ ایجاد درک درست با مقدار ۰.۰۰۰۷۵؛ استدلال گرایی و تفکر انتقادی با مقدار ۰.۶۶۴؛ تعالی وجود با مقدار ۰.۶۴۷؛ اصول اخلاق قراردادی با مقدار ۰.۷۸۰؛ خودپیروی با مقدار ۰.۰۰۰۰۳۹۷؛ خودباوری با مقدار ۰.۴۵۹؛ شهودگرایی با مقدار ۰.۷۹۰؛ خودسازی درونی و تهذیب نفس با مقدار ۰.۸۰۹؛ رفتارهای انسانی با مقدار ۰.۶۸۰ و توجه به قوانین و مقررات با مقدار ۰.۲۵۱ است. همچنین، جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که بیشترین ضریب اهمیت در بین مؤلفه‌های فرعی رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه، مربوط به مؤلفه خودسازی درونی و تهذیب نفس با مقدار ۰.۱۲۱ و کمترین مقدار مربوط به مؤلفه خودپیروی با مقدار ۰.۰۰۰۰۶ است. به همین ترتیب، ضریب اهمیت مؤلفه‌های انتخاب و تصمیم‌گیری با مقدار ۰.۰۰۰۱۱۲؛ بایدها و نبایدها و کشاندن به سوی ارزش‌ها با مقدار ۰.۱۲ ؛ بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست با مقدار ۰.۰۸۳؛ رسیدن به بینش با مقدار ۰.۰۳۵؛ ایجاد درک درست با مقدار ۰.۰۰۰۱۱۲؛ استدلال گرایی و تفکر انتقادی با مقدار ۰.۱ ؛ تعالی وجود با مقدار ۰.۰۹۷؛ اصول اخلاق قراردادی با مقدار ۰.۱۱۷؛ خودپیروی با مقدار ۰.۰۰۰۰۶؛ خودباوری با مقدار ۰.۰۷؛ شهودگرایی با مقدار ۰.۱۱۸؛ خودسازی درونی و تهذیب نفس با مقدار ۰.۱۲۱؛ رفتارهای انسانی با مقدار ۰.۱۰۲؛ توجه به قوانین و مقررات با مقدار ۰.۰۳۸ است.

جدول ۵: مقدار عدم اطمینان و ضریب اهمیت مؤلفه‌های رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه

مؤلفه‌های اصلی	مؤلفه‌های فرعی	مقدار عدم اطمینان EJ	ضریب اهمیت WJ
بازشناسی امور خوب از بد و کشاندن به سوی ارزش‌ها	انتخاب و تصمیم گیری	۰.۰۰۰۷۴۱	۰.۰۰۰۱۱۲
	بایدها و نبایدها و کشاندن به سوی ارزش‌ها	۰.۷۹۱	۰.۱۲۰
	بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست	۰.۵۵۵	۰.۰۸۳
استدلال گرایی و قضاوت درست	رسیدن به بینش	۰.۲۳۱	۰.۰۳۵
	ایجاد درک درست	۰.۰۰۰۷۵	۰.۰۰۰۱۱۲
	استدلال گرایی و تفکر انتقادی	۰.۶۶۴	۰.۱۰۰
شکوفایی قابلیت‌ها	تعالی وجود	۰.۶۴۷	۰.۰۹۷
اصول عام و فراگیر	اصول اخلاق قراردادی	۰.۷۸۰	۰.۱۱۷
خودسازی و خودباوری	خودپیروی	۰.۰۰۰۰۳۹۷	۰.۰۰۰۰۶۰
	خودباوری	۰.۴۵۹	۰.۰۷۰
	شهودگرایی	۰.۷۹۰	۰.۱۱۸
	خودسازی درونی و تهذیب نفس	۰.۸۰۹	۰.۱۲۱
حکمت عملی	رفتارهای انسانی	۰.۶۸۰	۰.۱۰۲
قانون مداری	توجه به قوانین و مقررات	۰.۲۵۱	۰.۰۳۸

بحث

در این پژوهش، محتوای کتاب‌های پیام‌های آسمان، مطالعات اجتماعی، فارسی و فرهنگ و هنر دوره اول متوسطه با توجه به ۱۴ مؤلفه فرعی رشد اخلاقی، مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های حاصل از فراوانی مؤلفه‌ها، نشان داده است که مؤلفه‌های رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه از توزیع نرمال برخوردار نیستند؛ در حالی که به برخی از مؤلفه‌ها توجه بیشتری شده است، در مقابل، برخی از

مؤلفه‌ها مورد توجه کمتری قرار گرفته‌اند. به طوری که مؤلفه‌ی خودسازی درونی و تهذیب نفس با ۹۰ مورد، بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است و خودپیروی با ۰ فراوانی کمترین مقدار فراوانی را دارد. با توجه به نتایج تحلیل محتوای کتاب‌های پیام‌های آسمان، مطالعات اجتماعی، فارسی و فرهنگ و هنر دوره اول متوسطه، می‌توان چنین نتیجه گرفت که متأسفانه در حد خیلی کم به اخلاق و مؤلفه‌های رشد اخلاقی در این کتاب‌ها پرداخته شده است؛ در حالی که انتظار می‌رفت که به مؤلفه‌های رشد اخلاقی در حد مورد قبول پرداخته شود و دانش‌آموزان هرچه بیشتر با اخلاق و مؤلفه‌های مربوط به آن آشنا شوند. لذا، با توجه به بررسی‌های انجام شده، نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش خدایار، قاسمی و قلتاش، که بیان می‌دارند در کتاب های مطالعات اجتماعی، فارسی و هدیه های آسمان پایه ششم ابتدایی توجه کمی به مقوله اخلاق اقتصادی گردیده است، همخوانی دارد. همچنین از این نظر که بیان می دارند در کتاب های درسی، به برخی مؤلفه‌ها بیشتر از مؤلفه‌های دیگر توجه شده است[۳]، همخوانی دارد. علاوه بر این با نتایج کارگر بداف و شریفی، که بیان می دارند در کتب درسی دوره ابتدایی، کمترین فراوانی مربوط به مؤلفه‌های ایستادگی به خاطر حق، وفای به عهد، توانایی بخشش اشتباهات دیگران و توانایی بخشش اشتباهات خود است که باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد[۲۳]همخوانی دارد. همچنین با نتایج پژوهش حسنی و وجدانی، که بیان می دارند رویکرد برنامه درسی مطالعات اجتماعی، بین برنامه‌ای یا تلفیقی است. اشکال ارائه محتوای اخلاقی نیز به طور عمده شامل متن، تصویر و فعالیت است و برای ارزشیابی نیز افزون بر شیوه‌های معمول، روش‌هایی همچون خود ارزیابی استفاده شده است[۲]همخوانی دارد. همینطور با نتایج پژوهش هورنبرگ، که نشان داد آموزش اخلاق باید از الگوی متمرکز و محدود به الگوی غیرمتمرکز در حوزه برنامه درسی ارتقا یابد[۲۱] همسو است. همچنین با نتایج پژوهش ناروائز و مارکوا، که نشان داد رشد اخلاقی باعث افزایش کیفیت ارتباط می‌شود[۱۶]، همسویی دارد. همینطور با نتایج پژوهش کیلن و اسمیتانا، که بیان می‌دارند تعاملات بین دانش‌آموزان، اهمیت توجه به رشد اخلاقی را بالا برده است[۱۷]، همسو است. همینطور با نتایج پژوهش ماکسول، که نشان داد با آموزش اخلاق، دانش‌آموزان می‌توانند آموخته‌های خود را در تصمیم‌گیری‌های مربوط به زندگی، به کار گیرند[۱۵]، همسویی دارد. همچنین نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش اندرسون، که بیان می‌دارد جامعه به وسیله اخلاق، رشد و توسعه می‌یابد[۲۴]، همسویی دارد.

بنابراین، با توجه به اینکه ما در یک کشور اسلامی زندگی می‌کنیم و دانش‌آموزان دوره اول متوسطه چندین سال از حساس‌ترین مراحل رشد خود را در مدرسه سپری می‌کنند[۱۱]. و در آینده نه چندان دور به قبول مسئولیت‌های اجتماعی خواهند پرداخت؛ لذا به جهت برخورداری آنان از کیفیت آموزشی مطلوب در زمینه اخلاق، لازم است مطالب، مفاهیم و مؤلفه‌های مربوط به اخلاق و رشد اخلاقی در محتوای کتاب‌های دوره اول متوسطه به نحو قابل قبولی گنجانده شود تا دانش آموزان ضمن کسب آگاهی از مسائل اخلاقی، از مهارت لازم برای داشتن یک ارتباط مناسب با جامعه و همسالان بهره‌مند شوند.از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان بیان داشت این پژوهش به یک جامعه خاص، یعنی کتاب‌های دوره اول متوسطه توجه دارد، لذا ممکن است نتایج این پژوهش از تعمیم‌پذیری لازم برای کتاب‌های درسی سایر مقاطع تحصیلی برخوردار نباشد. همچنین در این پژوهش، دسترسی به برخی مجلات، آمار و بانک‌های اطلاعاتی امکان‌پذیر نبود. لذا در راستای نتایج پژوهش حاضر، به دست‌اندرکاران و متخصصان حوزه تعلیم و تربیت و برنامه ریزی درسی پیشنهاد می گردد که در محتوای کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره اول متوسطه، مؤلفه ها و مفاهیمی مانند انتخاب و تصمیم گیری، ایجاد درک درست، خودپیروی و خودباوری، بیشتر گنجانده شود. در محتوای کتاب‌های پیام های آسمان دوره اول متوسطه، مؤلفه ها و مفاهیمی مانند خود باوری و خودپیروی، بیشتر گنجانده شود. در محتوای کتاب‌های فارسی دوره اول متوسطه، به مؤلفه ها و مفاهیمی مانند انتخاب و تصمیم گیری، ایجاد درک درست، خودپیروی، شهودگرایی، توجه به قوانین و مقررات، بیشتر توجه شود. همچنین در محتوای کتاب‌های فرهنگ و هنر دوره اول متوسطه، به مؤلفه ها و مفاهیمی مانند انتخاب و تصمیم گیری، بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست، رسیدن به بینش، ایجاد درک درست، تعالی وجود، خود پیروی، رفتارهای انسانی و توجه به قانون و مقررات، بیشتر توجه شود. و همینطور در هدف گذاری و تدوین کتاب های درسی دوره اول متوسطه به این نکته توجه شود که مؤلفان به طور متوازن به مؤلفه های ایجاد درک درست، استدلال گرایی و تفکر انتقادی، تعالی وجود، خودپیروی، خودباوری، شهودگرایی، رسیدن به بینش، اصول اخلاق قراردادی، انتخاب و تصمیم گیری، بازشناسی امور خوب از بد و احساس درست، ایجاد درک درست و توجه به قانون و مقررات، توجه نمایند. و همچنین پیشنهاد می گردد مطالعاتی در خصوص بررسی عوامل مؤثر بر رشد اخلاقی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه، بررسی چالش‌های موجود در زمینه تربیت اخلاقی دانش‌آموزان، مطالعه تطبیقی برنامه درسی تربیت اخلاقی در ایران و سایر کشورهای اسلامی، صورت گیرد.

نتیجه‌گیری

درمجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان می دهد که مؤلفه‌های رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه از توزیع نرمال برخوردار نیست؛ به این صورت که در کتاب های پیام های آسمان، فارسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگ و هنر دوره‌ی اول متوسطه، به برخی از

مؤلفه های رشد اخلاقی بیشتر و به برخی از مؤلفه ها کمتر از سایر مؤلفه ها توجه شده است. به طور کلی می توان بیان داشت که میزان توجه به مؤلفه‌های رشد اخلاقی در کتاب‌های دوره اول متوسطه بسیار کم است؛ در حالی که آموزش این مفاهیم در دوره تحصیلی اول متوسطه، از اهمیت بسیاری برخوردار است. از این رو کتاب‌های دوره اول متوسطه باید به گونه‌ای طراحی، اجرا و ارزشیابی شوند که دربردارنده مؤلفه های رشد اخلاقی باشند؛ تا بتوانند پاسخگوی نیازهای روز جامعه و دانش‌آموزان باشد. نکات ذکر شده، ضرورت تغییر در رویکرد برنامه آموزش اخلاق را بیش از پیش نشان می‌دهد، توجه به این امر موجب می‌گردد شاهد ارتقا و اصلاح تربیت اخلاقی در مدارس باشیم. بنابراین لازم است که متخصصین و دست‌اندرکاران ذیربط، به مؤلفه‌های رشد اخلاقی در جهت پیشبرد اهداف عالی آموزش و پرورش، توجه نمایند.

ملاحظات اخلاقی

کلیه بررسی متون توسط خود نویسنده و به طور کاملاً علمی صورت گرفته است. این مقاله برگرفته از رساله دوره دکتری تخصصی رشته برنامه ریزی درسی تحت عنوان" طراحی و اعتبارسنجی الگوی رشد اخلاقی و دینی متناسب با مراحل رشد دانش‌آموزان دوره اول متوسطه در چهارچوب فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی" با کد اخلاق IR.IAU.TABRIZ.REC.1399.026مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۰۳ است.

تعارض منافع

بین نویسندگان و مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی هیچگونه تعارضی در منافع وجود ندارد.

سپاسگزاری

از اساتید گرانقدر دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند که با همکاری صمیمانه خود موجبات اجرای مطلوب این پژوهش را فراهم آوردند و وقت ارزشمند خویش را صرف ارزیابی این مقاله نمودند تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

1. Maleki H, Abbasi Z, Abbaspour A and beheshti S. A comparative study of moral education in Iran, China and the United States in the contemporary era in higher education. Ethical Research Quarterly. 2017; 7(3): 109-122. [Persian]
2. Hasani M, Vojdani F. Analysis of Qualitative Content of Books of Social Studies of the Primary Period from the Perspective of Moral Training. Scientific-Research Islamic Training Quarterly. 2017; 12(25): 29-54. [Persian]
3. Khodayar N, gasemi f and galtash a. Study of the Attention to the Components of Moral Education in Persian Social Studies Textbooks and Sixth Grade Heavenly Gifts. National Conference on Curriculum Change. 2015; 154- 159. [Persian]
4. Vejdani F, Imani Naeeni M, Akbariyan R and Sadeghzadeh Qamsari A. The Nature of Moral Training Individually or Collectively from the Perspective of Allamah Tabatabai. A Research on Islamic Education and Training Issues. 2013; 21(18): 11-23. [Persian]
5. Fundamental Transformation Document. Supreme Council for Cultural Revolution. Tehran. Iran. 2010. [Persian]
6. Rezakhalajzade M. The role of moral development in solving the problems of professional ethics. Laboratory and Diagnosis. 2015; 27: 33- 39. [Persian]
7. Shameli A, Maleki H and Kazemi HR. Curriculum, a Tool for Achieving Moral Training. Quarterly of Islam and Islamic Research. 2011; 3(2): 77-98. [Persian]
8. Omidi M, Fazlollahi Qamshi s. A Research on Children's Moral Training Principles and Methods from the Point of Imam Ali and Jean–Jacques Rousseau. Scientific-Promotional Ethics Quarterly. 2015; 5(19): 37-63. [Persian]
9. Mahdavi MS, Zareiee A. Factors Affecting the Tendency of Adolescents to Moral Values. Quarterly of Iran Sociological Studies. The first year. 2011; 3: 1-21. [Persian]
10. Taleff M J. Advanced Ethics for Addiction Professionals. Springer publishing. 2011.
11. Bahonar Naser. Education of Religious Concepts synchronized with the psychology of growth. Tehran International Print and Publication. 2015. [Persian]
12. Diba H. Religious Government and its Efficiency Pathology in the Society of Moral Training. Islamic Government. 2013 spring; l(68): 61-82. [Persian]
13. Lapsley D, Carlo G. Moral Development at the Crossroads: New Trends and Possible Futures, Developmental Psychology. 2014; 50(1): 1-7.
14. Norenzayan A. Does religion make people moral? Department of Psychology University of British Columbia. 2013; 365–384.
15. Maxwell B. Religious and Moral Education. Education Scotland. 2014; 1- 60.
16. Narvaez D, Mrkva K. The Development of Moral Imagination. Creative moral imagination. The Ethics of Creativity. 2014; 25-45.
17. Killen M, Smetana J. Origins and Development of Morality. 2013; l3 (7): 701- 749.

18. Bagheri Kh. Looking Again at the Islamic Training. Tehran School.2016. [Persian]
19. Abbaszadeh A, ranjdousy Sh and Azimi M. Explanation of Moral Growth Components for Emphasis on the Junior Secondary education Students' in the Framework of Islamic Training and Education. Scientific Journal of Research in Islamic Education. 2020; 28 (47): 141-157.
20. Hasani M. Examination of the Moral Training Approach in the Formal and General Education System of Primary School. Scientific-Research Islamic Training Quarterly. 2016; 11(22):25-51. [Persian]
21. Hornburg K. Moral Education in Japan. The Coming of a New Dawn, Abe's New Moral Education. 2015. University Oslo Fall.
22. Yarigoli B, khani khosroshahi M. Investigating the effect of teaching Uranic stories on students' moral development. Scientific Journal of Research in Islamic Education. 2020; 48(1): 147-170. [Persian]
23. Kargar B, Sharifi M. Content analysis of elementary school books in terms of paying attention to strengthening moral intelligence. National Conference on Science and Technology of Educational Psychology and Comprehensive Psychology of Iran. Tehran. 2015. [Persian]
24. Anderson Jnr G. Religion and Morality in Ghana. A Reflection. Global Journal of Arts Humanities and Social Sciences. 2013; 1(3): 162-170.